

of the budget planning and forecasting in modern conditions]. *Ekonomika i upravlenie*, no. 11 (48) (2008): 156-159.

Heiets, V. M., Klebanova, T. S., and Cherniak, O. I. *Modeli i metody sotsialno-ekonomichnoho prohnozuvannia* [Models and methods of social and economic forecasting]. Kharkiv: INZHEK, 2005.

Hrabovetskyi, B. Ie. *Ekonomichne prohnozuvannia i planuvannia* [Economic forecasting and planning]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury, 2003.

Kuzyk, B. N., Kushlin, V. I., and Yakovets, Yu. V. *Proghnozirovaniie, strategicheskoe planirovaniie i natsionalnoe programmirovaniie* [Forecasting, strategic planning and national programming]. Moscow: Ekonomika, 2008.

Luk'ianenko, I., and Horodnichenko, Yu. *Suchasni ekonometrychni metody u finansakh* [Modern econometric methods in finance]. Kyiv, 2002.

[Legal Act of Ukraine] (1997). <http://www.ligazakon.com.ua>

Pashuta, M. T. *Prohnozuvannia ta prohramuvannia ekonomichnoho ta sotsialnoho rozvytku* [Forecasting and programming of economic and social development]. Kyiv: Tsentr navchalnoi literatury, 2005.

Skobtsov, Yu. A., and Khmelevoi, S. V. "Geneticheskii podkhod k zadacham proghnozirovaniia" [The genetic approach to problems of forecasting]. *Naukovi pratsi DonNTU. Seriya: "Obchysluvalna tekhnika ta avtomatyziatsiia"*, no. 90 (2005): 127-136.

УДК 336.221.4

ПОДАТКОВІ СИСТЕМИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ: ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

© 2014 ЛЕГКОСТУП І. І., КАЦУБА К. В.

УДК 336.221.4

Легкоступ І. І., Кацуба К. В. Податкові системи в умовах глобалізації: проблеми взаємодії та перспективи розвитку

Цілями статті є дослідження теоретичних аспектів організації національних і міжнародних податкових відносин, аналіз сучасних тенденцій розвитку міжнародного оподаткування, а також визначення основних напрямків удосконалення вітчизняної податкової політики в умовах глобалізації. У статті було досліджено основні причини виникнення та подоліки податкової конкуренції між країнами. Визначено основні принципи, сучасні тенденції та перспективи податкової гармонізації. Здійснено порівняльний аналіз якісних показників податкової гармонізації в рамках таких інтеграційних об'єднань, як ЄС і СНД. Перспективою подальших досліджень у даному напрямі є визначення подальших кроків щодо вдосконалення податкової гармонізації, зокрема в рамках таких міждержавних утворень, як ЄС і СНД. Також потребують подальшого наукового дослідження шляхи реформування податкової системи України та її податкової гармонізації в контексті сучасних інтеграційних процесів.

Ключові слова: податкова система, податкова конкуренція, податкова гармонізація, глобалізація, інтеграція, міжнародні податкові відносини.

Рис.: 2. Табл.: 1. Бібл.: 8.

Легкоступ Ігор Іванович – кандидат економічних наук, асистент, кафедра фінансів і кредиту, Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича (вул. Коцюбинського, 2, Чернівці, 58012, Україна)

E-mail: legkostup@list.ru

Кацуба Ксенія Вікторівна – студентка, економічний факультет, Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича (вул. Коцюбинського, 2, Чернівці, 58012, Україна)

E-mail: ksyshakatsuba@gmail.com

УДК 336.221.4

UDC 336.221.4

Легкоступ І. І., Кацуба К. В. Налоговые системы в условиях

глобализации: проблемы взаимодействия и перспективы развития

Целями статьи являются исследование теоретических аспектов организации национальных и международных налоговых отношений, анализ современных тенденций развития международного налогообложения, а также определение основных направлений совершенствования отечественной налоговой политики в условиях глобализации. В статье были исследованы основные причины возникновения и недостатки налоговой конкуренции между государствами. Определены основные принципы, современные тенденции и перспективы налоговой гармонизации. Сделан сравнительный анализ качественных показателей налоговой гармонизации в рамках таких интеграционных объединений, как ЕС и СНГ. Перспективой дальнейших исследований в данном направлении является определение дальнейших шагов по усовершенствованию налоговой гармонизации, в частности в рамках таких межгосударственных образований, как ЕС и СНГ. Также требуют дальнейшего научного исследования пути реформирования налоговой системы Украины и ее налоговой гармонизации в контексте современных интеграционных процессов.

Ключевые слова: налоговая система, налоговая конкуренция, налоговая гармонизация, глобализация, интеграция, международные налоговые отношения.

Рис.: 2. Табл.: 1. Библ.: 8.

Легкоступ Игорь Иванович – кандидат экономических наук, ассистент, кафедра финансов и кредита, Черновицкого национального университета им. Ю. Федьковича (ул. Коцюбинского, 2, Черновцы, 58012, Украина)

E-mail: legkostup@list.ru

Кацуба Ксения Викторовна – студентка, экономический факультет, Черновицкого национального университета им. Ю. Федьковича (ул. Коцюбинского, 2, Черновцы, 58012, Украина)

E-mail: ksyshakatsuba@gmail.com

Legkostup I. I., Katsuba K. V. Tax Systems in the Context of Globalization: Problems of Cooperation and Prospects of Development

The objectives of the paper are to study the theoretical aspects of the organization of national and international tax issues, analyze current trends in international taxation, as well as the identification of the main improvements of the domestic tax policy in the context of globalization. The article studied the main causes of defects and tax competition between states. The basic principles, current trends and prospects of tax harmonization were defined. A comparative analysis of quality indicators of tax harmonization within the framework of integration groupings such as the EU and the CIS was conducted. The prospect for further research in this area is to determine the next steps for improvement of tax harmonization, in particular in the framework of interstate formations such as the EU and the CIS. Also require further research ways to reform the tax system of Ukraine and its tax harmonization in the context of modern integration processes.

Key words: tax system, tax competition, tax harmonization, globalization, integration, international tax relations.

Pic.: 2. Tabl.: 1. Bibl.: 8.

Legkostup Igor I. – Candidate of Sciences (Economics), Assistant, Department of Finance and Credit, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (2 Kotsjubynskyy Str., Chernivtsi, 58012, Ukraine)

E-mail: legkostup@list.ru

Katsuba Kseniya V. – Student, Faculty of Economics, Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University (2 Kotsjubynskyy Str., Chernivtsi, 58012, Ukraine)

E-mail: ksyshakatsuba@gmail.com

В умовах інтенсивного розвитку світового господарства, а також активних інтеграційних процесів стає актуальним питання податкової конкуренції між країнами та перспективи гармонізації міжнародних податкових відносин. Свідоме або вимушене зниження ставок оподаткування в одних країнах в порівнянні з іншими створює сприятливі умови для залучення іноземних інвестицій, міграції іноземного капіталу та робочої сили. На сьогодні для України залишається відкритим питання інтеграції до системи сучасних світових господарських зв'язків. Поглиблення економічного співробітництва з країнами США, інтеграція України в європейські структури спонукає до реформування вітчизняної податкової системи відповідно до міжнародних стандартів, її гармонізації із податковими системами країн-сусідів.

Дослідження проблем розбудови та реформування національних податкових систем, міжнародних податкових відносин присвятили свої праці такі зарубіжні науковці, як Р. Гринберг, С. Даніел, Ф. Діболд, Дж. Мак Картен, В. Коровкин, П. Кругман, А. Лаффер, А. Попова, В. Пушкарьова, Ю. Ранчинська, Е. Слуцький, Дж. Е. Стігліц, С. Сутирін, Ф. Шнайдер, Е. Шувалова та інші. Проблеми взаємодії податкових систем країн в умовах міжнародної інтеграції, реформування національної податкової системи зайняли своє відображення у працях вітчизняних учених В. Гейця, Ю. Козака, Ю. Конрада, І. Луніної, І. Лютого, А. Соколовської, А. Тарангул, В. Тропіної, В. Федосова, І. Чугунова та інших науковців. Проте залишаються дискусійними питання щодо шляхів податкової гармонізації, зокрема в рамках таких міждержавних утворень, як Європейський Союз і Співдружність незалежних держав. Також потребують наукового дослідження шляхи вдосконалення податкової системи України та її податкової гармонізації в контексті сучасних інтеграційних процесів.

Цілями статті є дослідження теоретичних аспектів організації національних та міжнародних податкових відносин, аналіз сучасних тенденцій розвитку міжнародного оподаткування, а також визначення основних напрямків удосконалення вітчизняної податкової політики в умовах глобалізації.

Податкові системи різних країн світу значно відрізняються одна від одної за рядом характеристик. Одним з основних критеріїв класифікації національних систем оподаткування є рівень податкового навантаження (низький, середній, високий), що визначається часткою податкових надходжень у валовому внутрішньому продукті (ВВП) країни (до 30%, від 30 до 40% і більше 40% відповідно). За цим критерієм нами було розподілено усі країни світу на три групи:

- 1) частка податкових надходжень у ВВП країни не перевищує 30% (низький рівень податкового навантаження);
- 2) частка податкових надходжень становить від 30 до 40% (середній рівень податкового навантаження);
- 3) країни, в яких податкові надходження складають більше 40% ВВП (високий рівень податкового навантаження).

У процесі дослідження виявилось, що найбільший податковий тиск на платників податків присутній у Скандинавських країнах, зокрема у Швеції (44,3% ВВП) і Данії (48,0% ВВП). Це зумовлено тим, що в цих країнах високі соціальні стандарти життя, а отже, значна частина ВВП перерозподіляється на користь соціального захисту та соціального забезпечення населення. Відносно малу частку у ВВП країни займають податкові надходження у Мексиці (19,6%), а також у США, Японії, Швейцарії та Чилі. Це зумовлено ліберальною моделлю економіки у цих країнах, за якої держава мінімізує свій вплив та втручання у економічну діяльність суб'єктів господарювання та домогосподарств. Середній рівень податкового навантаження притаманний таким країнам, як Великобританія (35,2%), Німеччина (37,6%), Канада (30,7%), Угорщина (38,9%), а також Греція (33,8%) [8].

Ще однією суттєвою відмінністю податкових систем різних країн є рівень податкових ставок. Розглянемо диференціацію ставок основних податків (податку на додану вартість (ПДВ), податку з доходів фізичних осіб (ПДФО), податку на прибуток корпорацій (ПнП)) у США, Японії, країнах ЄС та Україні на основі даних, представлених на рис. 1 [8]. У країнах ЄС, США та Японії ставки податку з доходів фізичних осіб є досить високими – від 35% до 40%, оскільки цей податок є основним джерелом податкових надходжень у цих країнах. Як ми бачимо, ставки при-

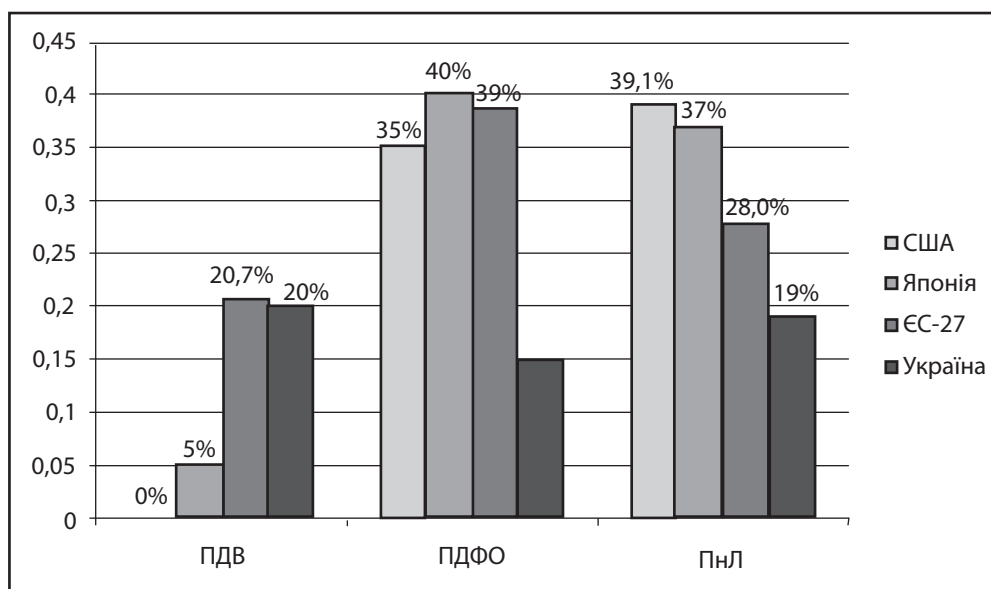

Рис. 1. Ставки основних податків у США, Японії, ЄС та Україні у 2014 р.

буткових податків в Україні у порівнянні з іншими країнами світу є досить низькими. Це пов'язано в першу чергу з тим, що з прийняттям Податкового кодексу України у 2011 р. було вирішено зменшити податковий тиск на громадян шляхом поступового зменшення ставок податків, проте було розширено податкову базу, що дозволило зменшити податкове навантаження не скорочуючи державні видатки.

Також, на основі даних Організації з економічного співробітництва та розвитку, нами було досліджено та порівняно ставки основних податків у різних країнах світу (усього більше 20 країн). Найнижчу максимальну ставку податку на доходи фізичних осіб встановлено у Швейцарії – 13,2%, а найвищого значення ставка прибуткового податку з громадян досягає у Австрії та Великобританії – 50,0%. Що стосується прибуткового податку з корпорацій, то найнижча ставка встановлена на рівні 19,0% в Угорщині та Україні, а найвища – 39,1% у США. Розмір ПДВ у різних країнах світу диференціюється в межах широкого діапазону: від 5% у Канаді та Японії, до 25,0% у Норвегії та 27,0% в Угорщині.

Така диференціація податкових ставок зумовлена внутрішньо-економічною ситуацією в країні та цілями макроекономічної політики. Зменшуючи ставки податку на прибуток корпорацій, країна спонукає підприємства нарощувати свої прибутки, що в подальшому приводить до збільшення ВВП країни. Окрім того, зменшується рівень тіньової економіки, що дозволяє наповнювати бюджет. Перспектива збільшення ВВП за рахунок розширення виробничої сфери спонукає зарубіжні країни обирати саме такий шлях реформування податкових систем. Проте, при зменшенні ставок податку на прибуток корпорацій, виникає необхідність збільшувати податковий тиск на громадян, що має свої соціально-економічні наслідки.

Велику роль у наповненні бюджету мають непрямі податки, зокрема ПДВ. Розмір цього податку безпосередньо впливає на рівень ВВП країни. Одні країни обирають кількісне наповнення бюджету за рахунок ПДВ, збільшуючи ставки з цього податку (виконання фіскальної функції), інші – якісне, зменшуючи та диференціюючи їх (виконання стимулюючої функції).

На сьогодні залишаються істотні розбіжності в системі оподаткування між країнами ЄС. Рис. 2 ілюструє, як відрізняються податкові ставки з ПДВ, прибуткового податку з громадян (ПДФО) і прибуткового податку з корпорацій (ПнП) у різних країнах ЄС, а саме: в Болгарії, Данії, Франції, Литві, Швеції та у Великій Британії [8].

Отже, як ми бачимо з наведеної вище діаграми, якщо ставки ПДВ в країнах ЄС перебувають приблизно на одному рівні та їхнє коливання відбувається в межах 5%, то проаналізувавши ставки прибуткового податку з громадян ми бачимо, що ставки коливаються від 10% у Болгарії і майже до 57% у Швеції. Ставки прибуткового податку з корпорацій мають меншу амплітуду коливань в порівнянні з попереднім податком: від найменшої у 10% у Болгарії, до найвищої у 36% у Франції. Дані, що наведені на рис. 2, свідчать про високий рівень податкової конкуренції всередині ЄС, що може мати серйозні економічні та демографічні наслідки.

Власне розвиток економічної глобалізації є причиною виникнення і поглиблення міжнародної податкової конкуренції [2, с. 35; 5]. Але потрібно враховувати, що перелічені процеси підвищують чутливість інвестицій та бізнесу до оподаткування, оскільки окремі держави пом'якшують податкові закони, маючи на меті протилежні мотивації: з одного боку вони приваблюють іноземні інвестиції, а з іншого – перешкоджають відпливу податкової бази за межі своєї країни. З цих причин і виникає конкуренція між різними країнами у сфері оподаткування. Податкова конкуренція відбувається не завжди чесно і справедливо, тому одні держави втрачають значні податкові надходження до своїх бюджетів, а інші їх збільшують [4].

Ряд науковців вважають, що податкова конкуренція є такою ж потрібною, як і конкуренція загалом, аргументуючи це тим, що вільна міждержавна конкуренція в сфері оподаткування сама по собі забезпечить встановлення податкових ставок на більш низькому рівні. Тому питання гармонізації податкових ставок та усунення міжнародної податкової конкуренції залишається об'єктом дискусій і надалі.

До основних принципів податкової гармонізації можна віднести: погодженість правового регулювання; синхронність прийняття гармонізованих актів; послідовність

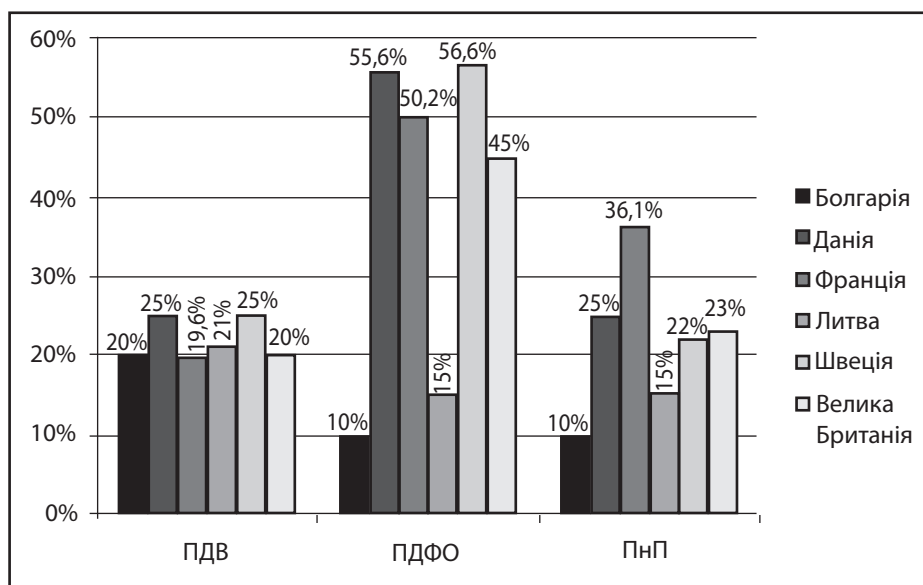

Рис. 2. Диференціація податкових ставок у країнах ЄС

етапів гармонізації; пріоритетність міжнародних договорів над національним законодавством [6].

Особливо актуальними для країн – членів ЄС є такі питання податкової гармонізації, як оподаткування процентних платежів і роялті між асоціаціями, компаніями країн ЄС; оподаткування процентних прибутків фізичних осіб – резидентів країн ЄС.

У теперішній час структура оподаткування в країнах-членах ЄС характеризується значним ступенем уніфікації. Податкові системи всіх країн – членів ЄС припускають стягнення таких податків, як податок на прибуток, прибутковий податок на доходи фізичних осіб, ПДВ, соціальні податки.

Податкова політика Європейського союзу – система заходів, які проводяться інститутами та органами ЄС, а також його державами-членами, з метою гармонізації податкового законодавства держав-членів для усунення податкових бар'єрів на внутрішньому ринку ЄС, забезпечення реалізації основних свобод, передбачених Договором про Європейський союз (свободи переміщення товарів, осіб, послуг і капіталів), неприпустимості недобросовісної та згубної податкової конкуренції юрисдикцій держав-членів, неприпустимості податкової дискримінації на внутрішньому ринку, вироблення нових принципів і механізмів усунення подвійного оподаткування, а також забезпечення боротьби з податковими правопорушеннями [7].

Враховуючи, що податкова політика кожної країни традиційно реалізується у відповідності з національними інтересами, в ЄС відмовились від створення єдиної уніфікованої податкової системи. Замість цього було вирішено привести законодавства країн-учасниць у відповідність до основних принципів оподаткування ЄС, а також підпорядкувати національні податкові системи загальним задачам.

Як показники оцінки результативності та рівня світової податкової гармонізації будемо використовувати якісні показники, такі як: наявність у групі країн єдиного податкового законодавства, встановлення єдиного кола платників, наявність чітко визначених принципів та механізму розрахунку бази оподаткування, наявність мінімального розміру податкової ставки, а також наявність узгодженої системи пільг. Проаналізуємо якісні показники податкової

гармонізації в рамках таких інтеграційних об'єднань, як ЄС та країни СНД на прикладі *табл. 1*.

Як видно з наведеної таблиці, рівень податкової гармонізації (за даними показниками) в країнах ЄС значно вищий, аніж у країнах СНД.

Якщо дивитись на такі податки, як ПДВ та акцизи, то усі показники гармонізації в країнах ЄС виконані, що ж стосується прибуткових податків (ПнП і ПДФО), то тут значно більше проблем, як у країнах СНД, так і в ЄС. Зокрема, країни СНД мають звернути увагу на ставки податків, а також визначити чітко коло платників прибуткових податків.

Гармонізація податкової системи України об'єктивно потребує переорієнтації на розвиток інвестиційної діяльності підприємницьких структур і захист інтересів малозабезпечених членів суспільства. Головна увага при цьому повинна бути зосереджена, з одного боку, на удосконаленні механізму оподаткування, а, з іншого – на покращення ситуації в економіці.

На сьогодні роль податків як інструмента впливу на економіку та її регулятора зростає. Держава шляхом встановлення ставок податків та їх видів стимулює чи обмежує розвиток окремих галузей або сфер економіки [1, с. 45]. Так, звільняючи від оподаткування суми, що йдуть на технологічний розвиток виробництва, а саме на інновацію та модернізацію, держава сприяє науково-технологічному потенціалу. Таким чином, держава через регулювання податками може впливати на підвищення ефективності виробництва та стабільність економічного розвитку. Податкова політика держави має забезпечити виконання таких завдань, як встановлення оптимальних податків, які не стримуватимуть розвиток підприємництва, одночасно забезпечуючи надходження до бюджету коштів, достатніх для задоволення державних потреб.

Основною метою реформування податкової системи в умовах глобалізації є створення сприятливих умов для ведення бізнесу, здійснення інвестицій, зростання споживчого попиту на внутрішньому ринку при одночасному динамічному збільшенні сукупних податкових надходжень до бюджетів держави. Це потребує:

- ✦ підвищення регулюючого потенціалу системи оподаткування на основі запровадження інноваційно-інвестиційних переваг;

Таблиця 1

Порівняльний аналіз показників податкової гармонізації в країнах ЄС та СНД станом на 01.09.2011 р. [3, с. 19]

Група країн	Види податків	Встановлення єдиного кола платників податків	Наявність				
			єдиного закону для всіх податків	єдиного методу розрахунку бази оподаткування	єдиних інтервалів податкових ставок	мінімального розміру податкової ставки	узгоджених податкових пільг
Країни ЄС-27	ПДВ	+	+	+	+	+	+
	Акцизи	+	+	+	+	+	+
	ПнП	-	+	+	-	-	-
	ПДФО	-	+	+	-	-	-
Країни СНД	ПДВ	-	+	+	-	-	+
	Акцизи	-	+	+	-	-	-
	ПнП	-	+	-	-	-	-
	ПДФО	-	+	-	-	-	-

- ✦ поетапного зниження податкового навантаження на платників;
- ✦ стимулювання зміцнення позицій вітчизняного бізнесу в конкурентній боротьбі за рахунок зменшення частки податків у витратах.

На відміну від податкових систем розвинутих країн (ЄС, США, Японії) податкова система України виконує переважно лише фискальну функцію, нехтуючи можливостями регулюючої та стимулюючої функцій. Ставлячи пріоритетним завданням податкової політики наповнення бюджету, не враховуються особливості економічної ситуації в країні та податкостроможність платників податків. Таким чином, податкова система країни є у більшості негнучкою. Це проявляється у відсутності диференційованих ставок по податках, які забезпечують основні надходження до бюджету – ПДВ, податку на прибуток, податку з доходів фізичних осіб.

Зокрема, податок на доходи фізичних осіб містить дві основні ставки – 15% та 17% (у разі перевищення суми оподаткованого доходу десятикратного розміру мінімальної заробітної плати). Ці ставки не враховують особливості платників податків та той податковий тягар, що лягає на них. Доцільно запровадити щонайменше три основні ставки, які б диференціювались в залежності від податкостроможності платника (наприклад – 10%, 15% і 20%). Різниця у 5% між ставками забезпечує соціальну справедливість оподаткування, а наявність трьох ставок забезпечить виконання стимулюючої функції податків.

Така ж проблема присутня і у стягуванні ПДВ. Введення пониженої ставки на продукти харчування та товари широкого вжитку значною мірою вплинуло на ціни, а отже і на споживання, що в кінцевому результаті призвело б до зростання ВВП. Ефективність таких заходів ми можемо побачити на прикладі диференціації податкових ставок з ПДВ в іноземних державах, таких, як Німеччина (19% – основна ставка, 7% – занижена), Франція (19% – основна, 5% – занижена), Росія (18% – основна та 10% – занижена).

Ще однією ланкою податкової системи України, що потребує реформування, є контроль за нарахуванням і сплатою податків (подання звітності до податкових органів). Одним із шляхів вирішення даного питання є впровадження електронної системи подання звітності до податкових органів.

Саме із впровадженням у життя системи електронного документообігу наша держава наблизиться до світових економічних стандартів, адже більшість розвинутих країн світу давно відмовилася від паперового документообігу і віддала перевагу електронним деклараціям. Понад 60 країн використовують електронну форму звітності.

Наступною проблемою податкової системи України є те, що затрати на адміністрування деяких податків перевищують надходження від них. І хоча із прийняттям Податкового кодексу України кількість таких податків скоротилась і з подальшими змінами продовжує поступово зменшуватись, проблема все ж залишається актуальною.

ВИСНОВКИ

Удосконалення податкової системи України об'єктивно потребує переорієнтації на розвиток інвестиційної та інноваційної діяльності підприємницьких структур і захист інтересів малозабезпечених членів суспільства. Головна увага при цьому повинна бути зосереджена, з од-

ного боку, на удосконалення механізму оподаткування, а, з іншого – на покращення ситуації в економіці.

Таким чином, основними завданнями податкової реформи в Україні мають бути формування нового інституційного середовища оподаткування, сприятливого для реалізації принципу рівності всіх платників перед законом; підвищення фискальної ефективності податків; стимулювання інноваційної активності підприємств, забезпечення більш рівномірного розподілу податкового тягаря між платниками податків шляхом диференціації податкових ставок з основних податків (податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток корпорацій, ПДВ); укладання двосторонніх угод та гармонізація міжнародних податкових відносин, насамперед з країнами ЄС та СНД.

Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є визначення подальших кроків щодо удосконалення податкової гармонізації, зокрема в рамках таких міждержавних утворень, як Європейський Союз і Співдружність незалежних держав. Також потребують подальшого наукового дослідження шляхи реформування податкової системи України та її податкової гармонізації в контексті сучасних інтеграційних процесів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Дадалко В. А.** Налогообложение в системе международных экономических отношений / В. А. Дадалко. – Мн. : ЗАО «Армита – Маркетинг, Менеджмент», 2000.
2. **Педь І. В.** Податкова конкуренція : монографія / І. В. Педь. – К. : Експерт-Консалтинг, 2009. – С. 223.
3. **Ранчинская Ю. С.** Особенности и тенденции налоговой гармонизации (на примере стран ЕС, СНГ и ТС) : автореф. дис. ... канд. экон. наук: спец. 08.00.14 «Мировая экономика», 08.00.10 «Финансы, денежное обращение и кредит» / Ю. С. Ранчинская. – М., 2012. – 26 с.
4. **Тучак Т. В.** Податкова конкуренція в умовах глобалізації та інтеграції / Т. В. Тучак // Економічний вісник університету. – 2011. – № 17/2.
5. **Швабій К. І.** Вплив глобалізації на систему оподаткування та податкову політику України / К. І. Швабій // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 1. – С. 137.
6. **Шувалова Е. Б.** Налоговые системы зарубежных стран : учебно-практическое пособие / Е. Б. Шувалова, В. В. Климовицкий, А. Т. Пузин. – М. : Изд. центр ЕАОИ, 2010. – 134 с.
7. **Юрій С. І.** Сучасні тенденції розвитку європейського оподаткування та новітня парадигма податкової політики України : монографія / С. І. Юрій, А. І. Крисоватий, Т. В. Кошук. – Тернопіль : ТНЕУ, 2010. – 292 с.
8. Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) Statistics [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oecd.org/tax/>

REFERENCES

- Dadalko, V. A. *Nalogooblozhenie v sisteme mezhdunarodnykh ekonomicheskikh otnosheniy* [Taxation in the system of international economic relations]. Minsk: Armita – Marketing, Menedzhment, 2000.
- “Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD) Statistics” <http://www.oecd.org/tax>
- Pedy, I. V. *Podatkova konkurentsia* [Tax competition]. Kyiv: Ekspert-Konsaltnyh, 2009.
- Ranchinskaia, Yu. S. “Osobennosti i tendentsii nalogovoy garmonizatsii (na primere stran ES, SNG I TS)” [Features and trends of tax harmonization (for example, EU, CIS and TC)]. *Avtoref. dis. ... kand. ekon. nauk: 08.00.14*, 2012.